

RABBI Y. FRIEDMAN
12 New Hall Ave Salford
Manchester M7 4JU

ב"ה
ישראל פרידמן
רב קלויז טשארטקוב
מנשטר

י"ב ניסן תש"פ

מכתב התחזקות (ד)

השנה הרבה משפחות עושים פסח בעצמם לפעם הראשונה, זוגות צעירות שהיו רגילות ללכת תמיד לבית הוריהם ולשמוע איך האב או הסבא עורך הסדר, מוכרחים להישאר בבית ולעשות בעצמם הסדר, והורים וזקנים שהיו מתענגים בכל שנה ביוצאי חלציהם סביב שולחנם, מוכרחים לעשות הסדר בלי עזר ילדיהם, והרבה דואגים ותמהים לעצמם איזה טעם תהיה לסדר שלהם כאשר הם עושים הסדר לבד.

והנה בקרבן פסח הראשון שהקריבו בני ישראל במצרים, כתיב בפרשת בא "ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אלהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח וכו' וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה ואהרן כן עשו".

וכתב שם רש"י: "להגיד שבחן של ישראל שלא הפילו דבר מכל מצות משה ואהרן, ומהו כן עשו, אף משה ואהרן כן עשו". ושאל מרן אדמו"ר מטשארטקוב זי"ע בספרו גנזי ישראל, שלכאורה קשה להבין מהו החידוש שהשמיענו שגם משה ואהרן הקריבו קרבן פסח, אם כל ישראל עשו, בודאי המה משה ואהרן יעשו, בפרט ששמענו מפי הגבורה?

וכתב לתרץ שידוע, שדרך האדם אם רואה שרבו יעשה איזה דבר יחפוץ גם הוא לעשותו, אולם ראוי שיעשה האיש המצוה רק מחמת שה' ציוה, אז תהיה חשובה בעיני ה'. והנה, משה רבינו ואהרן הכהן, אם כי חשקה נפשם למהר עשות המצוה הראשונה שה' ציוה בארץ מצרים, עכ"ז מאהבת ישראל רצו שבני ישראל יקיימו המצוה רק מחמת פקודת ה' ולא מחמת שראו שרבותיהם עשו אותה, לכן איתרו המה והמתינו עד אשר יעשו אותה מקודם כל קהל ישראל. וזה ישמיענו הכתוב: "ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה'", מחמת פקודתו שמרה רוחם, ואחרי כן גם "משה ואהרן כן עשו", וזה הוא האות שחיבבו את המצוה מדעת עצמם, עכ"ל.

ודבריו הם חיזוק גדול למצבנו, שקרבן פסח הראשון הוצרכו כלל ישראל להביא דוקא בלי הסיוע של משה ואהרן ובלי היכולת לראות איך הם עושים הקרבן פסח, וזה היה כדי שבני ישראל יקריבו הקרבן כולו לשם שמים רק מחמת שה' צוה ולא מכח השפעת אחרים עליהם, וזה מגיד שבחן של ישראל. וכמו כן השנה, כאשר כל אחד יושב לבדו בלי עזר וסיוע ההורים או הילדים, ואי אפשר לראות ולשמוע כמו

בשאר השנים וכל אחד ואחד עורך הסדר סגור בביתו , זהו באמת שבחן של ישראל שאנו מראים שאנו מקיימים מצות ה' לשמה, לעשות רצון ה' שצוה לספר ביציאת מצרים.

ועל דרך זה ביאר הס"ק מרוזין זי"ע (הובא בספר עירין קדישין) דברי הפסוק בספר ירמיה (פר' כג, כד) "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה'?", דכפשוטו מבינים שהנביא בא להזהיר את בני ישראל שלא יחשבו שיכולים להסתיר את עצמם ולעשות עבירות בסתר ולחשוב כאילו ה' י"ו הקב"ה לא יראה מעשיו, אמנם הס"ק מרוזין הבין הפסוק בנוגע למצבנו, אם יסתר איש במסתרים ומקיים המצות בסתר ונשבר לבו וחושב לעצמו ואני לא, מה אני ומי אני, "אראנו נאום ה'" אדם כזה הקב"ה רואהו ומחשיב את מעשיו ואת מצותיו. ויסוד דבריו מובאים בדברי חז"ל (ילקוט שמעוני שמות פרק ז רמז קפ) "אמר הקב"ה אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה' ? אם ילך אדם וייגע בתורה וישב לו אני מראה מעשיו לבריות".

השנה הרבה אנשים עורכים את סדרם במסתרים, יושבים בסתר ולבד בהצנע לכת, ואין להם למי להגיד ההגדה ואין להם מי שישמע אליהם, ועליהם אומר הקב"ה "אם יסתר איש במסתרים ונשבר לבו וחושב לעצמו ואני לא אראנו נאום ה', אראנו נאום ה', אדם כזה הקב"ה רואהו והוא ית' מראה מעשיו לבריות שאכן איש כזה הוא שבחן של ישראל כנ"ל.

והנה כבר מצינו לעולמים שבא הקב"ה לבקר את אברהם אבינו וכדכתיב "וירא אליו ה' באלני ממרא" וכתב רש"י (שם יח, י) "ופסח היה". ובאור החיים הק' הקשה דלא מצינו מה שדיבר הקב"ה עם אברהם אבינו בביקור זה, ואמר החידושי הרי"ם זי"ע (הובא בספר ליקוטי יהודה) שהקב"ה בא לבקר את אברהם אבינו שרצה לראות איך הוא מתנהג כשקשה לו ויש לו יסורים. וכן איתא בדרש משה מהגאון רבי משה פיינשטיין זי"ע ע"פ הפסוק "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע", והיינו כשיהודי מקיים מצוה כשקשה לו "השי"ת מתבונן במעשי המצות, והיה השראת השכינה במקום הצדיק אברהם לראות איך הוא עושה המצות".

וכזה ראיתי עכשיו במכתב קודש מאת מרן אדמו"ר שליט"א מסאדיגורא שכתב אתמול, "כאשר מאת ה' נעשה הדבר שכל אחד יערוך את ליל הסדר בביתו עם בני ביתו, ובפמליא של מעלה מבקשים לראות איך מתנהגים בשעת הנסיון באמונה שלימה וברורה ובשמחת הלב. והזמן הזה מסוגל לכל אחד לצאת משעבוד היצר הרע ולזכות לגאולת הנפש בכך שיזכך פנימיות נפשו ויעמיד את ביתו במקום ראוי למשכן ה' כשכולו רצוף אהבה בקדושה וטהרה עד שיעידו עליו קורות ביתו מתתא לעילא ומעילא לתתא – דא וואינט א איד, ושמכח קדושת הזמן זה אכן נעשה הבית משכן לה' הראוי להשראת השכינה".